

A KÖZPONTI FELVÉTELI RENDSZER (FERIKE) PROJEKT

A Központi Felvételi Rendszer (FERIKE) fejlesztése és működtetése volt a legnagyobb méretű projekt, amely az IBM 3090 segítségével valósult meg 1996-ban. Ez volt az első alkalom, amikor a felsőoktatásba jelentkezettek felvétele egyetlen központi számítógépen, egyszerre valósult meg.

A Kormány 28/1995. (III.24) sz. rendelete új feltételeket teremtett a magyar felsőoktatási intézményekbe történő bejutáshoz. A változás egyik legfontosabb eleme: az érettségivel rendelkező diák több helyre adhat be jelentkezést, több helyen tehet felvételi vizsgá(ka)t, de felvenni csak egy intézménybe lehet, oda, ahol az általa előre megadott sorrend szerint először teljesítette a felvételi követelményeket. Ezt csak egy központi számítógépes nyilvántartást és feldolgozást biztosító rendszerrel lehetett megoldani.

Az MKM által kiírt pályázatot egy kétszintes, osztott adatbázissal realizált on-line megoldási koncepció nyerte el. A fejlesztés a BKE Számítástechnikai Központjában, belső és külső szakemberekből felállt csapattal 1995 augusztusában kezdődött meg **dr. Krafft Walter** projektirányítása mellett. A projekt - túl a fejlesztés körén - az 1996. évi felvételi folyamat központosított tevékenységeinek támogatását a rendszer végső "minőségellenőrzéseként" vállalta, de nem volt feladata a helyi (intézményi) tevékenységek szervezése és menedzselése.

A felsőoktatási intézményekben a tanulmányi osztályok számítógépes és hálózati ellátottsága az intézmények nagy részénél szignifikánsan alatta volt az intézményi átlagnak. Csak néhány adat jellemzésül: 123 magyar felsőoktatási intézmény közül 67 volt, amely IP feletti kapcsolattal rendelkezett, 36 intézményben ilyen fejlesztést a közeljövőben nem is terveztek. (Ezek közül csupán 17 intézményben rendelkezett a tanulmányi osztály önálló telefonvonallal). A hardver és szoftver ellátottság összességében nem volt alkalmas arra, hogy az eredeti elképzelések szerint a Windows alatt fejlesztendő programokat fogadja.

A fent vázolt heterogén környezet - az egyes intézmények nem azonos módon való elérhetősége - az információ áramlásának sebességét befolyásolta. Kiderült, pl. hogy vidéki nagy egyetem IP feletti kommunikációs sebessége (teljesítménye) - az országos gerinchálózat 64 Kb teljesítménye valamint a több helyről történő egyidejű bejelentkezések miatt - nem érte el a modemes kapcsolat sebességét (teljesítményét). Ezért menetközben növelni kellett a budapesti központi géphez csatlakozó telefon fővonalak számát. Felül kellett vizsgálni a kommunikáció "on line" jellegére vonatkozó elképzeléseket - s legalább is az 1996-os felvételi eljárásban - az adatkommunikációt előre definiált (és közzétett) időszakokban kellett bonyolítani.

A intézmények technikai és személyi környezeti (részben említett) elégtelensége miatt a megbízó és a fejlesztők arra a kompromisszumos következtetésre jutottak, hogy az 1996. évi felvételi eljárást támogató rendszert és az eredeti koncepcióban megfogalmazott általános rendszert (a funkciók változatlan megvalósítása mellett) a fejlesztésben külön kell választani. Ezért megváltozott a fejlesztés bázisa, a korábban megkezdett Windows változat későbbi befejezési igénnyel félre lett téve. Helyette a felhasználói oldalon

kevesebb folyamatos szakmai felkészültséget igénylő C_ASE fejlesztői rendszerre tértek át.

A kompromisszumok közé kell sorolni, hogy a valós felvételi folyamat előre haladásával egyre több menedzselési feladat hárult vissza a fejlesztőkre, mert a fejlesztési projekt környezetét nem sikerült kellő módon kialakítani. Itt mutatkozott meg markánsan, hogy az új felvételi eljáráshoz időben hozzá kellett volna igazítani az országos menedzselést végző intézményeket. Ez nem történt meg.

A fejlesztés a kompromisszumokból adódó vargabetűk ellenére is egy korszerű, replikációs adatbázis-kezelésre alkalmas, kellő verziókontrollal ellátott rendszert eredményezett, amelyben néhány figyelemreméltó szakmai megoldás is megtalálható. Ezek közül itt csak az általános (előre nem definiált) igényeket kielégítő listázó programot, az intézményi különlegességek algoritmusait adatbázis szinten kezelni képes megoldást és a matematikai igényességű vonalhúzó algoritmust emeljük ki.

Az 1996-os felvételi eljárás nagyobb fennakadások nélkül a minisztérium által előre meghatározott időütemezéssel lezajlott és lezárul.

A projekt folyamán megjelentek mindazok az objektív lehetőségek és korlátok, akadályok, amelyek egy országos méretű informatikai fejlesztés során akkor léteztek a felsőoktatásban és annak tágabb környezetében.

A felvételi rendszer fejlesztése egyértelmű pozitív választ adott arra a kérdésre, hogy ilyen méretű projektet lehet-e, szabad-e egyetemi szakemberekkel végeztetni. A válasz nem csak azért igen, mert a projekt megvalósult, hanem elsősorban azért, mert a fejlesztés során több, elméleti értékű megoldás is született, amelyet külső vállalkozó nem tudott volna a szükséges dinamizmussal és hatékonysággal biztosítani. Bebizonyosodott továbbá, hogy a projektvezető kiválasztása után már minden további döntést órá kell és lehet bízni, elsősorban a megvalósításban résztvevők kiválasztását és a projekt előrehaladtával óhatatlanul szükséges korrekciók felelősségét. A részteljesítések alapján történő finanszírozás kellő ellenőrzési lehetőség volt a “megbízó” számára.

Lásd még:

“**EGYETLEN TOLLVONÁSSAL**”. (Egy kormányrendelet végrehajtása).

<http://nws.niif.hu/archivum/96/eloadas/13e04.pdf>